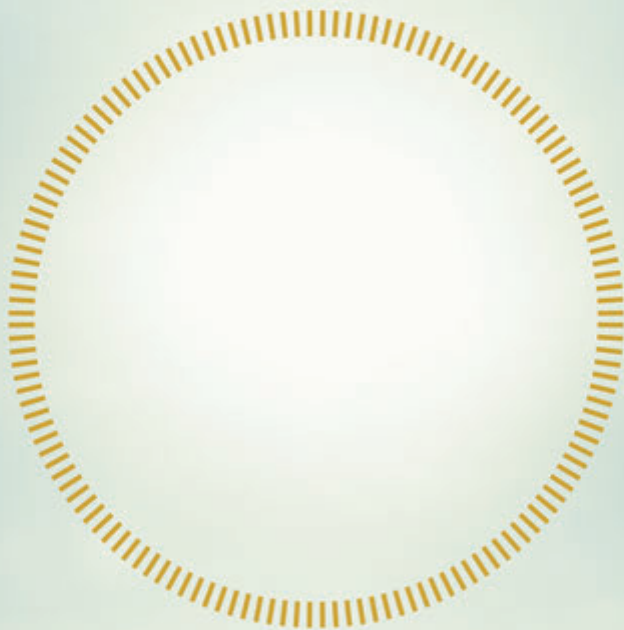

JONATHAN FRANZEN

PURESA (PURITY)

labutxaca

«Franzen és probablement el millor
novel·lista nord-americà del moment.»

Sam Tanenhaus, *The New Republic*

Jonathan Franzen

Puresa
(Purity)

Traducció de Ferran Ràfols Gesa

Empúries
Barcelona

L'autor té un deute especial amb Anne Rubesame i Kathy Chetkovich, i amb Thomas Brussig, Faye Crosby, Ruth Alipaz Cuqui, Heco Davis, Liz Day, Rick Egger, Steve Engelberg, Bill Finnegan, Eric Franzen, Wieland Freund, Jonathan Galassi, Bennett Hennessey, Alan Jones, Danny Kaplan, David Means, Gabriel Packard, Eric Schlosser, Lorin Stein, i Nell Zink, pel seu ajut en aquest llibre.

Títol original: *Purity*
© Jonathan Franzen, 2015

La primera edició en català d'aquesta obra es va publicar
a Empúries l'any 2015

Primera edició en aquest segell: març del 2018
© de la traducció: Ferran Ràfols Gesa, 2015
© d'aquesta edició: Edicions 62, s.a.,
labutxaca

Fotocomposició: Moelmo, s.c.p.
Impressió: Liberdúplex
DIPÒSIT LEGAL: B. 1.297-2018
ISBN: 978-84-17031-84-8

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei.

Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra

(www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47).

Tots els drets reservats.

Dilluns

—Ai, rateta, m'alegro tant de sentir-te la veu —va dir la mare de la noia per telèfon—. El cos em torna a fallar. A vegades penso que la meua vida no és més que un llarg procés de traïció corporal.

—Que no és justament això, la vida de tothom? —va dir la noia, la Pip. Havia agafat el costum de trucar a la seva mare quan era l'hora de dinar a Renewable Solutions. Li servia per esquivar la sensació que la feina no li esqueia, que era una feina que no esqueia a ningú o bé que era ella que no estava feta per a cap mena de feina; i així al cap de vint minuts podia dir amb tota sinceritat que havia de tornar a treballar.

—Em cau la parpella esquerra —va explicar la mare—. És com si hi tinguéss un pes que l'estira cap avall, com el plom d'un pescador o alguna cosa així.

—Ara mateix?

—Va i ve. No sé si podria ser la paràlisi de Bell.

—Sigui el que sigui la paràlisi de Bell, estic segura que tu no la tens.

—Si no saps què és, rateta, com en pots estar tan segura?

—No ho sé... potser perquè va resultar que no tenies la malaltia de Grave? Ni hipertiroidisme? Ni cap melanoma?

No era que a la Pip li agradés riure's de la seva mare. Però la seva relació estava tenyida de «risc moral», una expressió útil que havia après estudiant economia a la universitat. En l'economia de la seva mare la Pip era un banc massa gran per fer fallida, una empleada massa indispensable perquè l'acomiadessin per mala actitud. Part dels seus amics d'Oakland també tenien pares problemàtics, però igualment aconseguien parlar-hi cada dia sense que sortissin a la llum rareses injustificades, perquè fins i tot els pares més problemàtics tenien altres recursos, fora del seu únic plançó. Però per a la seva mare, la Pip ho era tot.

—Bé, dubto que avui pugui anar a treballar —va dir la seva mare—. Si sobrevisc a la feina és només gràcies al meu Esforç, i no puc connectar amb el meu Esforç si tinc el plom d'un pescador invisible penjant de la parpella.

—Mare, no pots tornar a trucar per dir que estàs malalta. No som ni al juliol. I si t'agafa una grip de debò o alguna cosa?

—I mentrestant tothom es pregunta què hi fa, posant verdures en bosses, aquesta vella amb mitja cara que li cau sobre l'espatlla. No tens ni idea de com envejo el teu compartiment. La invisibilitat que et dona.

—Ara no ens fem pel·lícules amb el compartiment —va dir la Pip.

—És justament per això, que el cos és terrible. Perquè és visible, molt visible.

Malgrat la depressió crònica que arrossegava, la mare de la Pip no estava malament del cap. Havia aconseguit conservar la feina de caixera del mercat cooperatiu New Leaf, a Felton, durant més de deu anys, i tan bon punt la Pip va deixar de pensar en els seus termes i es va sotmetre als de la seva mare va poder seguir perfectament el que li deia. L'única decoració que tenia al compartiment era un adhesiu que deia ALMENYS LA GUERRA CONTRA EL MEDI AMBIENT VA BÉ. Les seves col·legues el tenien ple de fotografies i retalls, però la

Pip era conscient de l'atractiu de la invisibilitat. I també esperava que la fessin fora d'un mes a l'altre, o sigui que no veia per què s'hi havia d'instal·lar gaire.

—Has pensat com vols no celebrar el teu no-aniversari?
—va preguntar a la mare.

—Sincerament, voldria quedar-me tot el dia al llit amb el cap sota la manta. No necessito cap no-aniversari per recordar-me que em faig gran. La parpella ja ho fa la mar de bé.

—Què et sembla si faig un pastís i després vinc i ens el mengem? Et trobo una mica més deprimida que de costum.

—Quan et veig no estic deprimida.

—Ha, llàstima que no estigui disponible en forma de pastilla. Podràs suportar un pastís fet amb estèvia?

—No ho sé. L'estèvia em fa coses estranyes a la química de la boca. No se les pot enganyar, les papil·les gustatives, segons la meva experiència.

—El sucre també té un cert regust —va dir la Pip, tot i saber que era una discussió inútil.

—El sucre té un regust amarg que no provoca cap problema a les papil·les, que estan fetes per transmetre l'amargor sense entretenir-s'hi gaire. Les papil·les no s'han de passar cinc hores dient quina cosa tan estranya, quina cosa tan estranya! Que és el que em va passar l'única vegada que vaig prendre una beguda amb estèvia.

—Però el que jo dic és que sí que s'hi entretenen, en l'amargor.

—Ha d'haver passat una cosa molt dolenta perquè les papil·les continuïn informant de fenòmens estranys cinc hores després de prendre't una beguda edulcorada. Ho sabies, que si fumes metamfetamines encara que només sigui un cop, tota la química cerebral et queda alterada per la resta de la teva vida? Per mi és aquest, el gust de l'estèvia.

—No estic xuclant un tub de meta, si és el que proves de dir-me.

—Et dic que no necessito cap pastís.

—No, ja se m'acudirà una altra mena de pastís. Em sap greu si justament el que t'he proposat és verí per a tu.

—No he dit pas que sigui verí. Només que l'estèvia em fa alguna cosa estranya...

—A la química de la boca, sí.

—Em menjaré el pastís que em portis, rateta, el sucre refinat no em matarà, no volia disgustar-te. Amor meu, sisplau.

Cap trucada no era completa si una de les dues no feia sentir malament l'altra. El problema, segons la Pip —el desavantatge essencial de la seva vida; la causa més probable de la seva incapacitat per ser eficaç en res del que feia—, era que estimava la seva mare. Li feia pena; patia amb ella; la seva veu li provocava una escalforeta; sentia una torbadora atracció no sexual pel seu cos; fins i tot s'amoïnava per la seva química bucal; volia que fos més feliç; li sabia molt de greu trasbalsar-la; la trobava entranyable. Era el gran bloc de granit que hi havia al centre de la seva vida; la font de tota la ràbia i tot el sarcasme que dirigia no només cap a la seva mare, sinó també, i últimament en major mesura i d'una manera més contraproduent, cap a objectius menys apropiats. Quan la Pip s'enfadava, no era tant amb la seva mare com amb el bloc de granit.

La Pip tenia vuit o nou anys quan se li va acudir preguntar com era que a la cabana dels boscos de sequoies del costat de Felton només s'hi celebrava el seu aniversari. La mare li va respondre que ella no en tenia, d'aniversari, que l'únic que importava era el de la Pip. Però la Pip li va donar la murga fins que la mare va accedir a celebrar el solstici d'estiu amb un pastís que van decidir anomenar «de no-aniversari». Allò havia fet sorgir la qüestió de l'edat de la mare, que ella s'havia negat a revelar, per limitar-se a dir, amb un somriure propi de qui planteja un koan:

—Sóc prou gran per ser la teva mare.

—No, però quants anys tens, en realitat?

—Mira'm les mans —havia dit la mare—. Amb una mica de pràctica pots descobrir l'edat d'una dona mirant-li les mans.

De manera que —per primera vegada, aparentment— la Pip s'havia mirat les mans de la mare. La pell del dors no era rosada i opaca, com la seva. Era com si els ossos i les venes s'obrissin pas cap a la superfície, com si la pell fos una aigua que minvava i que deixava entreveure unes formes al fons d'un port. Tenia una cabellera espessa i molt llarga, però al mig hi havia blens grisos d'aspecte eixut i la pell de la base del coll semblava un préssec un xic massa madur. Aquella nit, la Pip es va quedar desperta al llit, preocupada per la possibilitat que la mare es morís aviat. Va ser el primer cop que va intuir el bloc de granit.

D'aleshores ençà havia acabat desitjant ferventment que a la vida de la seva mare hi hagués un home, o qualsevol mena de persona, de fet, que l'estimés. Al llarg dels anys, els candidats potencials havien inclòs la Linda, la veïna del costat, que era mare soltera com ella i que com ella estudiava sànscrit, el carnisser del New Leaf, l'Ernie, vegà com ella, i la pediatra Vanessa Tong, que va expressar el seu enamorament provant d'interessar-la per l'observació d'ocells, en Sonny, el manetes amb barba de llenyataire que considerava que qualsevol feineta de manteniment era una bona ocasió per deixar anar un discurs sobre l'estil de vida dels antics anasazi. Tots aquells bons jans prototípics de la vall de San Lorenzo havien albirat en la mare de la Pip el mateix que ella havia vist amb orgull durant la primera adolescència: una mena de grandesa inefable. No calia escriure per ser poeta, no calia crear per ser un artista. En si mateix, l'Esforç espiritual que duia a terme la seva mare era una mena d'art; l'art de la invisibilitat. A la cabana no hi va haver mai televisor, ni tampoc ordinador, fins que la Pip va fer els dotze: la principal font de notícies de

la seva mare era el *Santa Cruz Sentinel*, que llegia per donar-se el petit plaer quotidià de sentir fàstic pel món. No era una actitud tan inusual a la vall, de fet. El problema era que la mare traspuava una fe tímida en aquesta grandesa, o almenys es comportava com si hagués sigut magnífica en algun moment d'aquell passat anterior a la Pip de què es negava categòricament a parlar. Que la Linda, la seva veïna, pogués comparar el seu fill Damian, que caçava granotes i respirava per la boca, amb la seva singular i perfecta Pip la mortificava més que no pas l'ofenia. Es pensava que el carnisser quedaria destrossat per sempre més si li deïa que per a ella feia olor de carn fins i tot un cop dutxat; passava angúnies evitant les invitacions de la Vanessa Tong en comptes de reconèixer que els ocells li feien por; i cada cop que les grans rodes de la camioneta d'en Sonny apareixien al camí d'entrada enviava la Pip a obrir la porta mentre ella fugia per darrere i s'endinsava en el bosc de sequoïes. El que li permetia el luxe de ser tan escandalosament primmirada era la Pip. Ho demostrava una vegada i una altra: la Pip era l'única persona que estava a l'altura, l'única a qui estimava.

Evidentment, quan la Pip va arribar a l'adolescència tot plegat es va convertir en una font de vergonya punyent. En aquella època estava massa ocupada odiant i castigant la seva mare per adonar-se del perjudici que aquell allunyament del món estava provocant en les seves perspectives vitals. No tenia ningú que li digués que, si volia començar bé al món, potser no era gaire bona idea acabar la facultat amb 130.000 dòlars de deute arran d'un préstec estudiantil. Ningú no la va avisar que la xifra a què havia de parar atenció quan l'Igor, el cap de la secció de compromís amb el client de la Renewable Solutions, l'entrevistava no eren els «trenta o quaranta mil dòlars en comissions» que preveïa que podia guanyar durant el primer any sinó els 21.000 de salari base que li oferia, o el fet que un venedor tan hàbil com l'Igor també podia saber

vendre feines de merda a noies desprevingudes de vint-i-un anys.

—Pel que fa al cap de setmana —va dir la Pip amb veu dura—. T'he d'avisar que vull parlar d'una cosa de què no t'agrada parlar.

La mare va fer una rialleta que volia semblar adorable, perquè es veïes que estava indefensa.

—Només hi ha una cosa de què no m'agrada parlar amb tu.

—Molt bé, doncs és exactament d'això que vull parlar. O sigui que estàs avisada.

La mare no li va respondre. A Fenton la boira ja devia haver escampat, a aquesta hora, la mateixa boira que la mare s'entristia de veure marxar cada dia, perquè li mostrava un món resplendent al qual no volia pertànyer. En la seguretat d'un matí gris era més fàcil posar en pràctica el seu Esforç. Ara hi devia haver claror, una llum verdosa i daurada pel pas entre les fulletes de les sequoies, la calor estiuenca es devia escolar pels finestrals i sobre el llit que la Pip, delerosa d'intimitat, havia reclamat durant l'adolescència, cosa que havia relegat la mare a una màrfega a la peça principal fins que la Pip se'n va anar a la universitat i la mare el va poder recuperar. Ara mateix devia ser al llit practicant l'Esforç. En aquest cas, no tornaria a parlar fins que algú li parlés; ara era tot respiració.

—No és res personal —va dir la Pip—. No me'n vaig enlloc. Però necessito diners, i tu no en tens, i jo no en tinc, i només se m'acut un lloc on en podria aconseguir. Només hi ha una persona que em deu alguna cosa, encara que sigui teòricament. O sigui que sí que en parlarem.

—Rateta —li va dir la mare, trista—, ja saps que no ho faré, això. Em sap greu que necessitis diners, però és que no es tracta del que m'agrada o no m'agrada. Es tracta del que puc fer o no. I no puc, o sigui que haurem de pensar en una altra solució.

La Pip va arrufar les celles. De tant en tant, sentia la necessitat de tibar la camisa de força en què s'havia trobat ficada dos anys abans per veure si les mànigues cedien una mica. I cada vegada les havia trobat exactament tan tibants com l'anterior. Continuava devent 130.000 dòlars i continuava sent l'únic consol de la seva mare. Era notable de quina manera tan absoluta i instantània havia quedat atrapada un minut després del final dels quatre anys de llibertat universitària; aquella idea l'hauria deprimida, si hagués pogut permetre's el luxe de deprimir-se.

—D'acord, ara penjaré —va dir la Pip al telèfon—. Tu prepara't per anar a la feina. Si l'ull et molesta deu ser perquè no dorms prou, res més. A vegades a mi també em passa, quan no dormo.

—De debò? —va preguntar la mare, ansiosa—. A tu també et passa?

Tot i saber que allò prolongaria la trucada, que probablement n'ampliaria l'abast per incloure-hi les malalties genèticament hereditàries i que segur que l'obligaria a dir un munt de mentides pietoses, va decidir que la mare estaria millor si pensava en insomnis que no pas en paràlisis de Bell, encara que només fos perquè, com feia anys que la Pip li indicava inútilment, per a l'insomni hi havia medicaments que es podia prendre. Però el resultat de tot plegat va ser que quan l'Igor va treure el cap per la porta del compartiment, a les 13:22, la Pip encara era al telèfon.

—Ho sento, mare, me n'he d'anar ara mateix —va dir, i va penjar.

L'Igor la contemplava. Era un rus de cabells rossos amb una barba que convidava a la carícia, injustament guapo, i l'únic motiu que la Pip es podia imaginar per explicar-se que no l'hagués fet fora era que li agradava imaginar que se la follava, però alhora estava convençuda que si les coses arribaven mai a aquell punt acabaria instantàniament humiliada.

da, perquè ell era un home guapo que cobrava un sou bastant guapo, i en canvi ella era una noia que només tenia problemes. També estava convençuda que ell ho sabia, tot això.

—Ho sento —li va dir—. Sento haver-me passat set minuts de l'hora. La meva mare tenia un problema mèdic. —Hi va pensar.— De fet oblida el que t'he dit, no ho sento. Quina probabilitat tinc de rebre una resposta positiva en un període qualsevol de set minuts?

—Que feia cara de censurar-te? —va dir l'Igor, parpellejant.

—I per què treus el cap per la porta, si no? Per què em mires fixament?

—He pensat que potser volies jugar a les vint preguntes.

—Em penso que no.

—Tu intentes endevinar el que vull de tu, i jo em limitaré a respondre sí i nos innocus. Que consti en acta: només sis, només nos.

—Vols que et denunciï per assetjament sexual?

L'Igor va riure, encantat amb si mateix.

—Aquesta és un no! Et queden dinou preguntes.

—No és broma, això de la denúncia. Tinc un amic advocat que diu que n'hi ha prou de crear una atmosfera.

—Això no és cap pregunta.

—Com et puc explicar fins a quin punt no em diverteix, això?

—Només preguntes de sí o no, sisplau.

—Déu meu. Fora.

—T'estimes més que parlem dels teus resultats del mes de maig?

—Fora! Ara mateix agafo el telèfon.

Quan l'Igor se'n va haver anat, la Pip va obrir la fulla de resultats a l'ordinador, se la va mirar amb fàstic i la va tornar a minimitzar. Només quatre dels vint-i-dos mesos que havia treballat per a la Renewable Solutions havia aconseguit que-

dar penúltima, i no última, a la pissarra on es computaven els «punts d'acostament a la comunitat» d'ella i de les seves companyes. Potser no era una coincidència que quatre de vint-i-dos fos més o menys la freqüència amb què mirava al mirall i veia una noia bonica i no una noia que hauria sigut bonica si no fos ella, però que com que era ella no era bonica. Era evident que havia heretat part dels problemes corporals de la mare, però almenys ella tenia el suport empíric innegable de la seva experiència amb els nois. N'hi havia bastants que se sentien força atrets per ella, però pocs que no acabessin amb la sensació que alguna cosa no havia anat bé. Feia dos anys que l'Igor mirava de treure'n l'entrellat. Es passava el dia estudiant-la tal com ella s'estudiava al mirall. «Ahir semblava guapa, i en canvi ara...».

A la universitat, vés a saber d'on, la Pip havia tret la idea —el seu cap era com un globus carregat d'electricitat estàtica que atreia les idees que li passaven a prop— que el zenit de la civilització era passar-se el diumenge al matí llegint un exemplar en paper del *New York Times* en un cafè. S'havia convertit en un ritual setmanal, i la veritat és que, independentment d'on hagués tret la idea, el diumenge al matí era el dia que se sentia més civilitzada. Tant era fins a quina hora s'hagués quedat bevent la nit abans, a les vuit en punt del matí comprava el *Times*, se l'emportava al cafè Peet's, demanava un panet dolç i un caputxino doble, s'asseia a la seva taula preferida, la del racó, i s'oblidava feliçment de si mateixa durant unes quantes hores.

Aquell hivern, al Peet's, la Pip s'havia fixat en la presència d'un noi prim i ben plantat que tenia un ritual idèntic al seu. Poques setmanes més tard, en comptes de llegir el diari, la Pip es passava l'estona pensant quina imatge devia donar al noi, allà llegint, i si havia d'alçar els ulls per enxampar-lo mentre la mirava, fins que a l'últim se li va fer evident que o bé hi parlava o bé canviava de cafè. La vegada següent que van

creuar la mirada li va fer un gest invitador amb el cap que li va sortir tan estudiat i tan encarcerat que es va quedar parada de veure que feia efecte instantàniament. El noi se li va acostar de seguida i va tenir la gosadia de proposar-li que, ja que tots dos anaven al cafè cada setmana a la mateixa hora, podien començar a compartir el diari i així salvarien un arbre.

—I si els dos volem llegir la mateixa secció? —va dir la Pip amb una certa hostilitat.

—Tu vas començar a venir abans que jo —va dir el noi—, o sigui que triaries tu primera. —Després es va queixar que els seus pares, a College Station, Texas, tinguessin el costum dispendiós de comprar dos exemplars del *Times* del diumenge només per no haver-se de barallar per les seccions.

La Pip, com els gossos que només saben com es diuen i cinc paraules senzilles del llenguatge humà, únicament va sentir que el noi provenia d'una família normal amb pare i mare i diners a cabassos.

—Però és que és l'única estona que tinc només per mi en tota la setmana —va dir

—Ho sento —va dir el noi, que ja reculava—. M'ha semblat que em volies dir alguna cosa.

La Pip no sabia no ser hostil als nois de la seva edat que s'interessaven per ella. En part era perquè l'única persona del món en qui confiava era la seva mare. L'experiència de l'institut i la facultat li havia ensenyat que, com més simpàtic era el noi, més dolorós era per a tots dos el moment en què descobria que la Pip era una calamitat molt més gran que el que la seva simpatia havia fet pensar al noi. El que encara no havia après era a no voler que fossin simpàtics amb ella. I els nois que no eren simpàtics tenien una sensibilitat especial a l'hora de detectar i explotar aquest fet. Per tant, no podia confiar ni en els que eren simpàtics ni en els que no ho eren, i, a més a més, no tenia gaire traça a distingir els integrants dels dos grups fins que no s'hi havia ficat al llit.

—Potser podríem fer un cafè una altra estona —va dir la Pip—. Un matí que no sigui de diumenge.

—Esclar —va dir ell amb aire indefinit.

—Perquè ara que ja hem parlat no cal que ens seguim mirant. Podem llegir cadascú el seu exemplar, com els teus pares.

—Em dic Jason, per cert.

—I jo Pip. I ara que sabem com ens diem encara tenim més motius per no seguir-nos mirant. Jo puc pensar, ah, només és en Jason, i tu pots pensar, ah, només és la Pip.

El noi va riure. Va resultar que estava llicenciat en matemàtiques per la universitat de Stanford i que estava fent realitat el gran somni de tot matemàtic, treballar en una fundació per a la defensa de la cultura numèrica als Estats Units mentre intentava escriure un llibre de text que esperava que revolucionés l'ensenyament de l'estadística. Al cap de dues cites a la Pip ja li agradava prou per pensar que valia més que se n'anessin al llit abans que un dels dos prengués mal. Si s'esperava massa, en Jason descobriria que tota ella era un garbuix de deutes i obligacions i fugiria comes ajudeu-me. O li hauria d'explicar que els seus afectes més profunds estaven dirigits a un home més gran que no només no creia en els diners —en la moneda americana com a tal; en el fet de posseir-ne— sinó que a més a més estava casat.

O sigui que, per no ser del tot opaca, va explicar a en Jason la «feina» voluntària que feia en favor del desarmament nuclear en les seves hores lliures, un tema sobre el qual semblava que ell estava molt més informat que no pas ella, tot i que la que s'hi dedicava era ella, fins al punt que la Pip es va posar una mica hostil. Per sort en Jason era un gran conversador, un entusiasta de Philip K. Dick, de *Breaking Bad*, dels pumes i les llúdrigues marines, de les matemàtiques aplicades a la vida quotidiana i especialment del seu mètode geomètric d'ensenyament de l'estadística, que explicava tan bé que la Pip havia estat a punt d'entendre'l. La tercera vega-

da que es van veure, en un restaurant de fideus on va haver de fer veure que no tenia gana perquè encara no havia cobrat la paga de la Renewable Solutions, la Pip es va trobar en un dilema: o corria el risc de fer-se'n amiga o buscava l'aixopluc del sexe fàcil.

En sortir del restaurant, enmig de la boirina, en la calma dominical de Telegraph Avenue, la Pip li va tirar els trastos i en Jason va respondre amb avidesa. La Pip va notar que la panxa li feia un soroll mentre se li arrapava i va esperar que ell no ho hagués sentit.

—Vols que anem a casa teva? —va murmurar-li a l'orella.

En Jason va dir que no, que per desgràcia tenia una germana de visita.

En sentir la paraula *germana*, una hostilitat va contreure el cor de la Pip. Com que ella no en tenia, inevitablement se sentia molesta per les exigències i el suport potencial dels germans dels altres; per aquella normalitat de família nuclear, aquella riquesa d'intimitat heretada.

—Podem anar a casa meva —va dir la Pip, una mica a contracor. Estava tan ressentida amb la germana d'en Jason per haver-la fet fora del seu dormitori (i del seu cor, tot i que tampoc tenia unes ganes especials d'ocupar-hi un lloc), tan enutjada amb les circumstàncies de la seva vida mentre passejava amb en Jason de la maneta per Telegraph Avenue, que es van plantar a la porta de casa abans que recordés que no hi podien anar.

—Ai —va dir—. Oh. Et podries esperar un segon aquí a fora mentre resolc una cosa?

—Eh, oi tant —va dir en Jason.

Li va fer un petó d'agraïment que va derivar en deu minuts de fregaments i contorsions al llindar de la porta, es va submergir en el plaer de deixar-se tocar per un noi net i molt competent, fins que un sorollet clarament audible que procedia de la seva panxa ho va aturar en sec.

—Un segon, d'acord? —va dir.

—Tens gana?

—No! O potser sí, de fet, ara de cop i volta, una mica. Però al restaurant no en tenia.

Va posar la clau al pany i va entrar. A la sala d'estar, en Dreyfuss, el seu company de pis esquizofrènic, mirava un partit de bàsquet amb en Ramón, el seu company de pis discapacitat, en una tele rapinyada del carrer amb un convertidor digital que el tercer company de pis, l'Stephen, l'home de qui estava més o menys enamorada, havia aconseguit en un mercat d'intercanvi. El cos d'en Dreyfuss, inflat pels medicaments que aleshores s'havia pres obedientment, omplia una butaca baixa, també rapinyada.

—Pip, Pip —va cridar en Ramón—, Pip, què fas, em vies dit que potser m'ajudaries amb el meu vocabulari, em vols ajudar ara?

La Pip es va posar un dit als llavis i en Ramón es va tapar la boca amb les mans.

—Exacte —va dir en Dreyfuss en veu baixa—. No vol que se sàpiga que és aquí. I com és, això? Potser perquè els espies alemanys són a la cuina? Utilitzo la paraula «espies» en un sentit lax, evidentment, tot i que potser no del tot inapropiat, tenint en compte que el Grup d'Estudis per al Desarmament Nuclear d'Oakland té trenta-cinc membres, els menys prescindibles dels quals no són de cap manera la Pip i l'Stephen, i que en canvi la casa que els alemanys han decidit honorar amb aquella seriositat i aquella tafaneria tan típicament alemanyes, des de fa gairebé una setmana, és la nostra. Un fet curiós, sobre el qual val la pena meditar.

—Dreyfuss —va xiuxiuejar la Pip mentre se li acostava per no haver d'alçar la veu.

En Dreyfuss va encreuar els dits rabassuts plàcidament sobre la panxa i va seguir parlant amb en Ramón, que no es cansava mai d'escoltar-lo.

—No podria pas ser que la Pip estigui intentant evitar parlar amb els espies alemanys, oi? Especialment avui, potser? El dia que ha dut a casa un jove senyor amb qui s'ha estat fent òsculs al porxo d'entrada des de fa més o menys un quart d'hora?

—Ets tu, l'espia —va xiuxiuejar la Pip, enfadadíssima—. No suportó que m'espïis d'aquesta manera.

—No suporta que constati els fets que cap persona intel·ligent podria deixar d'observar —va explicar en Dreyfuss a en Ramón—. Constatar el que s'exhibeix a plena llum del dia no és espïar, Ramón. I també podria ser que els alemanys no fessin sinó això. El que defineix un espia, però, és la motivació, i aquí, Pip... —Es va tombar cap a ella.— Aquí t'aconsejaria que et preguntessis què hi fan, a casa nostra, aquests alemanys seriosos i tafaners.

—No has deixat de prendre't la medicació, oi? —va xiuxiuejar la Pip.

—Òscul, Ramón. Vet aquí una bona paraula per al teu vocabulari.

—Què vol dir?

—I ara, vol dir «morreig». «Bes». «Arrencar de soca-rel els petons que creixen als llavis».

—M'ajudaràs amb el meu vacabulari, Pip?

—Em penso que avui té altres plans, amic meu.

—No, ara no, rei meu —va xiuxiuejar la Pip a en Ramón, i després va dir a en Dreyfuss—: Els alemanys han vingut perquè els vam convidar, perquè hi cabien. Però tens raó, necessito que no els diguis que sóc aquí.

—Què me'n dius, Ramón? —va dir en Dreyfuss—. L'hem d'ajudar? Ella no t'està ajudant amb el teu vocabulari.

—Au, va, per l'amor de Déu. Ajuda'l tu. Ets tu, el del lèxic vastíssim.

En Dreyfuss es va tornar a girar cap a la Pip i va mirar-la fixament amb uns ulls que eren tot intel·lecte i gens d'afecte.

Era com si els medicaments li atenuessin prou la malaltia per evitar que escorxés la gent pel carrer amb una espasa però no prou per esborrar-l'hi dels ulls. L'Stephen havia assegurat a la Pip que en Dreyfuss es mirava tothom de la mateixa manera, però ella insistia a creure que, si mai deixava de prendre's la medicació, seria a ella a qui aniria a buscar amb una espasa o el que fos, la persona en qui focalitzaria tots els problemes del món, la conspiració contra ell; encara més, creia que en Dreyfuss detectava alguna cosa sobre la seva falsedat que era certa.

—Em resulten desagradables, aquests alemanys i la seva manera d'espia —va dir en Dreyfuss—. El primer que pensen quan entren en una casa és a conquerir-la.

—Són pacifistes, Dreyfuss. Deu fer una setantena d'anys que van deixar de ser els conqueridors del món.

—Vull que l'Stephen i tu els feu fora.

—D'acord! Ho farem! Més tard. Demà.

—No ens agraden els alemanys, oi que no, Ramón?

—Ens agrada ser nosatres cinc i prou, com una família —va dir en Ramón.

—Home... com una família, no. No exactament. No. Cadascú té la seva, de família, oi, Pip?

En Dreyfuss la va tornar a mirar als ulls, una mirada significativa, sagaç, sense gens de caliu humà, o era només que no hi havia cap rastre de desig? Potser tots els homes se la mirarien amb aquells ulls inhumans, si s'abolís completament el sexe? Es va acostar a en Ramón i va posar-li les mans a les espatlles grasses i caigudes.

—Ramón, rei, aquesta nit tinc feina —va dir—. Però demà seré a casa tota la nit. D'acord?

—D'acord —va respondre ell, amb una confiança absoluta.

La Pip va córrer cap a la porta d'entrada i va deixar passar en Jason, que feia cassoleta amb la mà i es bufava els dits. Quan van passar per la sala d'estar en Ramón es va tornar a

posar la mà a la boca, en un gest que simbolitzava la seva discreció, mentre en Dreyfuss es mirava el bàsquet amb posat impertorbable. En aquella casa hi havia un munt de coses que en Jason podia veure i molt poques que la Pip volia que veiés, i tant en Dreyfuss com en Ramón feien una certa bravada, la d'en Dreyfuss més de llevat, la d'en Ramón més d'orina, a què ella estava acostumada però les visites no. Va pujar l'escala de puntetes, de pressa, amb l'esperança que en Jason entengués que la idea era afanyar-se i no fer soroll. A la segona planta va sentir la cadència coneguda de l'Stephen i la seva dona criticant-se rere una porta tancada.

Un cop a la seva habitacioneta de la tercera planta, la Pip va dur en Jason directe cap al matalàs, sense encendre cap llum, perquè no volia que veiés que pobra que era. Era esgarifosament pobra, però tenia els llençols nets, era rica en netedat. Un any enrere, quan havia entrat a viure en aquella habitació, havia fregat cada centímetre del terra i de l'ampit de la finestra amb una ampolla de detergent desinfectant en esprai, i quan després l'havien vingut a visitar els ratolins l'Stephen li havia explicat que els podia barrar el pas posant llana d'acer a tots els punts d'entrada concebibles, i en acabat havia tornat a netejar el terra. Però ara que havia estirat la samarreta d'en Jason per fer-la passar sobre les espatlles osudes del noi i que havia deixat que ell la despullés i comencés tota una sèrie d'agradables preliminars, va recordar que els únics condons que tenia eren al necessari que havia deixat al lavabo de la primera planta abans de sortir, perquè els alemanys havien ocupat el seu lavabo habitual; la seva netedat es convertia en un altre entrebanc. Va fer un petonet a l'erecció polidament circumcidada d'en Jason, va murmurar «ho sento, un segon, ara torno», va agafar una bata que no va tenir del tot ben posada i cordada fins que ja era a la meitat de l'últim tram d'escala i només llavors es va adonar que no havia pensat a dir-li on anava.